

λουρί

λουρί, το, ουσ. [<μυν. λουρίν <λωρίον, υποκορ. του μτγν. λῶρον <λατιν. *lorum*], το λουρί. (Ακολουθούν 13 φρ.)·

- *λουρί που σου χρειάζεται!* με αυτά που κάνεις είσαι άξιος τιμωρίας με ξυλοδαρμό, αξίζει να τιμωρηθείς με σκληρό, με παραδειγματικό τρόπο: «λουρί που σου χρειάζεται, που γυρίζεις κάθε βράδυ μεθυσμένος!». Πολλές φορές, της φρ. προτάσσεται το *μωρέ*. Από το ότι, ιδίως παλιότερα, το λουρί αποτελούσε ένα μέσο συνετισμού του πατέρα προς τα παιδιά του. Για συνών. βλ. φρ. *βρεγμένη σανίδα που σου χρειάζεται!* λ. *σανίδα*·

- *μαζεύω τα λουριά μου ή μαζεύω το λουρί μου*, βλ. φρ. *σφίγγω τα λουριά μου*·

- *σφίγγουν τα λουριά*, (γενικά) η οικονομική κατάσταση ενός ατόμου ή ενός τόπου πηγαίνουν προς το χειρότερο: «μας υπόσχονται πως θα 'ρθουν καλύτερες μέρες όμως, απ' ό,τι βλέπω, συνέχεια σφίγγουν τα λουριά»·

- *σφίγγω τα λουριά μου ή σφίγγω το λουρί μου*, κάνω αιματηρές οικονομίες: «οι καιροί είναι πολύ δύσκολοι, γι' αυτό πρέπει όλοι μας να σφίξουμε τα λουριά μας»·

- *τις άρπαξε με το λουρί*, έφαγε ξύλο με το λουρί, ιδίως από τον πατέρα του: «επειδή έκανε κοπάνα απ' το σχολείο, μόλις γύρισε στο σπίτι, τον περίμενε ο πατέρας του και τις άρπαξε με το λουρί». Από το ότι παλιότερα ο πατέρας τιμωρούσε τα παιδιά του με ξυλοδαρμό χρησιμοποιώντας το λουρί του. Συνών. *τις άρπαξε με τη βέργα / τις άρπαξε με τη βίτσα / τις άρπαξε με την παντόφλα / τις άρπαξε με το ζωνάρι / τις άρπαξε με το ζωστήρα*·

- *τις έφαγε με το λουρί*, βλ. φρ. *τις άρπαξε με το λουρί*·

- *το λουρί της μάνας*, παιδικό παιχνίδι που παιζόταν με ένα κότσι βοδιού και ήταν κάποτε πολύ αγαπημένο στα παιδιά·

- *του κρατώ τα λουριά ή του κρατώ το λουρί*, βλ. συνηθέστ. *του σφίγγω τα λουριά*·

- *του λασκάρω τα λουριά ή του λασκάρω το λουρί*, βλ. φρ. *χαλαρώνω τα λουριά*·

- *του μαζεύω τα λουριά ή του μαζεύω το λουρί*, βλ. φρ. *του σφίγγω τα λουριά*·

- *του σφίγγω τα λουριά ή του σφίγγω το λουρί*, τον θέτω υπό αυστηρό έλεγχο, τον περιορίζω: «αν δεν του σφίξεις τα λουριά, θα πηγαίνει απ' το κακό στο χειρότερο»·

- *τρεις και το λουρί της μάνας*, όσο και αν είμαστε ανεκτικοί, αν ξαναγίνουν τα ίδια ατοπήματα από κάποιον, δε θα γλιτώσει την τιμωρία: «σου είπα μια κάτσε φρόνιμα και δε μ' άκουσες, σου είπα δυο κάτσε φρόνιμα και πάλι δε μ' άκουσες, πρόσεχε, γιατί τρεις και το λουρί της μάνας». Αναφορά στο παιδικό παιχνίδι *το λουρί της μάνας*, όπου ο παίχτης που έκανε μάνα (που διηύθυνε δηλ. το παιχνίδι) και που ήταν ο κάτοχος του λουριού, μπορούσε να το χρησιμοποιήσει για διάφορους λόγους του παιχνιδιού σε βάρος κάποιου άλλου παίχτη·

- *χαλαρώνω τα λουριά ή χαλαρώνω το λουρί*, γίνομαι περισσότερο ελαστικός, περισσότερο ανεκτικός σε κάποιον ή κάποιους, που βρίσκονται κάτω από την επίβλεψή μου ή τις προσταγές μου: «χαλάρωσα τα λουριά στο γιο μου και πήραν αμέσως τα μυαλά του αέρα || όταν έχεις να κάνεις με πολύ κόσμο, πρέπει να 'σαι αυστηρός και να μη χαλαρώνεις τα λουριά, γιατί θα σε καβαλικέψουν»·